

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 346/2022-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 809/1996 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Er 809/96) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 809/1996 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Er 809/96) **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jej právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 809/1996 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **12 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Spišská Nová Ves **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Spišská Nová Ves **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **707,05 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 346/2022 zo 14. júna 2022 (ďalej len „uznesenie“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 29. decembra 2021 (doplnenú podaniami doručенými 29. decembra 2021 a 24. marca 2022, pozn.), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 809/1996 [(ďalej len „napadnuté konanie“); pôvodne vedené pod sp. zn. Er 809/96, pozn.]. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní jej namietaných práv, prikázal mu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd súčasne uznesením nevyhovел návrhu sťažovateľky na vydanie dočasného opatrenia.

2. Na podklade podrobnej chronológie uskutočnených úkonov sťažovateľka akcentovala nielen nečinnosť okresného súdu, keďže proti nej vedené exekučné konanie (začaté doručením návrhu oprávnenej na vykonanie exekúcie súdному exekútorovi [REDAKOVANÉ] 4. novembra 1996, pozn.) nie je ani po viac ako 25 rokoch právoplatne skončené a exekúcia nie je zastavená, ale súčasne rozporuje postup okresného súdu, a to najmä v súvislosti s rozhodovaním o rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľnosti v jej vlastníctve. Sťažovateľka osobitne zdôrazňuje skutkovú situáciu, keď po zmene súdneho exekútora (uznesenie okresného súdu č. k. 7 Er 809/1996-151 zo 4. júna 2009, pozn.) zostal predchádzajúci súdny exekútor nečinný, na opakované výzvy okresného súdu nereagoval a až po nariadení prevodu vymožených finančných prostriedkov (uznesením okresného súdu z 21. novembra 2011, pozn.) okresnému súdu 13. decembra 2011 oznámil, že nedisponuje žiadnymi finančnými prostriedkami, je proti nemu vedené exekučné konanie, ako aj trestné stíhanie a prednesené tvrdenia zopakoval aj vo svojom vyjadrení doručeným okresnému súdu 31. decembra 2012. Sťažovateľka namieta aj odpoveď okresného súdu, ktorý na základe výzvy Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v súvisiacom súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 132/2017 oznámil, že o rozvrhu výťažku nebolo rozhodnuté, avšak „*Pokiaľ by bolo nevyhnutné pre rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach vo veci vedenej pod sp. zn. 11Co 132/2017 súd môže rozhodnúť o návrhu [REDAKOVANÉ] o schválení rozvrhu výťažku dražby nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Gelnica tak, že konanie zastaví (§ 200 EP, § 161 ods. 2, 3 CSP).*“ (odpoveď okresného súdu zo 6. novembra 2018, pozn.).

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

3. Okresný súd aj na podklade priloženého stanoviska zákonnej sudkyne uviedol časovú postupnosť priebehu napadnutého konania, okrem vydaných súdnych rozhodnutí a právnych súvislostí spojených s absenciou zákonných lehôt na rozhodnutie v rámci exekučného konania akcentoval aj nezákonný postup prechádzajúceho súdneho exekútora, pričom konštatoval, že exekúciu proti sťažovateľke čiastočne zastaví až po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý rozhoduje v súvisiacej právnej veci o náhrade škody oprávneného proti Slovenskej republike.

II.2. Replika sťažovateľky:

4. Sťažovateľka opakovane prezentovala skutočnosti prednesené v ústavnej sťažnosti a spochybnila zákonnosť postupu okresného súdu, ktorý v napadnutom konaní rozhodne až po rozhodnutí najvyššieho súdu, pretože Exekučný poriadok nepripúšťa prerušenie konania.

5. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka v priamej príčinnej súvislosti s existenciou zbytočných prietáhov v napadnutom konaní namieta aj porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, ako aj ďalších citovaných práv hmotnoprávneho charakteru uvedených v bode 1 tohto nálezu.

III.1. K porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESĽP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci,

o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam sporu pre sťažovateľa.

9. Z hľadiska povahy veci dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté konanie nie je možné hodnotiť ako právne a skutkovo zložité, pretože exekučné konania predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, o spore účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom a ich zmyslom je tak nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule (m. m. I. ÚS 78/02, I. ÚS 374/2015). V správaní sťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

10. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu zistil viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu (*exempli causa*, okresný súd o námietkach sťažovateľky proti exekúcii doručených 13. apríla 1999 rozhodol až uznesením č. k. Er 809/96-30 zo 6. apríla 2000, resp. o námietkach iného súdneho exekútora proti rozvrhu výťažku doručených 23. novembra 2000 rozhodol až uznesením č. k. Er 809/96-56 z 26. septembra 2003, pozn.) s medziobdobím nečinnosti a neefektívneho postupu pri rozhodovaní o návrhu na schválenie rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky. Okresný súd o pôvodnom návrhu (doručený 23. novembra 2000, pozn.) nerozhodol až do 25. augusta 2006, keď súdny exekútor doručil okresnému súdu jeho späťvzatie a o novom rozvrhovom návrhu (doručený 2. februára 2007, pozn.) rozhodol okresný súd uznesením č. k. Er 809/1996-119 z 21. mája 2007, ktoré bolo po opakovanom predložení odvolaciemu súdu uznesením krajského súdu č. k. 4 CoE 350/2009-162 z 28. januára 2010 zrušené. Zároveň nie je akceptovateľné rešpektovať stav, keď okresný súd o návrhu rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľnosti až do súčasnosti nerozhodol, svojej nečinnosti si je sám vedomý („... *exekučné konanie sa nachádza v súčasnosti v štádiu, kedy súd rozhodol o schválení príklepu, avšak stále nerozhodol o schválení rozvrhu výťažku...*“ – bod 16 uznesenia okresného súdu č. k. 7 Er 809/1996-341 z 30. júna 2022, pozn.), a pritom krajskému súdu už 6. novembra 2018 oznámil možnosť prípadného zastavenia konania o tomto návrhu (bližšie bod 2 tohto nálezu, pozn.).

11. Keďže nečinnosť okresného súdu charakterizuje napadnuté konanie ako celok, nemá význam hodnotiť ďalšie sporadické úkony okresného súdu (II. ÚS 200/05, I. ÚS 398/08, IV. ÚS 60/09, I. ÚS 76/09, I. ÚS 289/2010) a v súlade s recentnou judikatúrou (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 423/2020) ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľky nepochybne došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

12. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľky, aby ústavný súd zakázal okresnému súdu v napadnutom konaní pokračovať v porušovaní jej namietaných práv, ústavný súd konštatuje, že príkaz uložený okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu) ,a zákaz pokračovať v porušovaní označených práv (t. j. zákaz nečinnosti) sa obsahovo svojím zmyslom a účelom prelínajú. *Ipsa facto*, vyslovený „príkaz konať“ svojimi účinkami v predmetnej veci zodpovedá „zákazu byť nečinný“ (porovnaj II. ÚS 392/2017, III. ÚS 274/2018, IV. ÚS 399/2020). Viazanosť rozhodnutia ústavného súdu (§ 134 ods. 2 ZoÚS) v spojení so zákonným imperatívom zákazu prerušiť exekučné konanie [§ 36 ods. 5 Exekučného poriadku

v znení účinnom do 31. marca 2017, pozn., (porovnaj PL. ÚS 16/02, I. ÚS 218/2013, I. ÚS 488/2017)] implikuje povinnosť okresného súdu konať a rozhodnúť. V konklúzii uvedeného ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel [(§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*); bod 5 výroku tohto nálezu].

III.2. K porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. Napriek určitému špecifickému charakteru exekučného konania, ktoré je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora, keď exekučný súd koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora a rozhodnutím o tom-ktorom návrhu sa jeho úloha v exekučnom konaní v podstate končí (napr. II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018, III. ÚS 186/2020, I. ÚS 342/2021), je potrebné akcentovať, že exekučný súd znáša zodpovednosť nielen za nedostatky v postupe sudcov, ale aj za ďalšie osoby vstupujúce do konania v oficiálnom postavení (m. m. I. ÚS 702/2013, III. ÚS 33/2019). Reflektujúc celkovú dĺžku napadnutého konania, *contra legem* postup súdneho exekútora (bližšie bod 2 tohto nálezu, pozn.), ako aj absenciu rozhodnutia okresného súdu o návrhu rozvrhu výtťažku z dražby nehnuteľnosti (v zásade od začiatku namietaného konania – bližšie bod 10 tohto nálezu, pozn.), a s tým spojené podstatné ovplyvnenie ďalšieho priebehu konania, a to aj vo vizibilite prípadného (čiastočného) zastavenia exekúcie podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní bolo porušené aj základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.3. K porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru:

14. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutí alebo postupov, ktoré sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovené porušenia práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu, pozn.) sa otvára priestor na to, aby sťažovateľka podala v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o ktorej sú oprávnené a aj povinné rozhodnúť vecne a miestne príslušné všeobecné súdy (m. m. IV. 589/2012, I. ÚS 421/2020).

15. Pokiaľ je teda sťažovateľka toho názoru, že nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní jej bola spôsobená na jej vlastníckych právach škoda, môže sa náhrady tejto škody domáhať

v konaní pred všeobecnými súdmi. Vzhľadom na uvedené ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel [(§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*); bod 5 výroku tohto nálezu].

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 000 eur, pozn.). Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä predmet konania (body 2, 9 a 10 tohto nálezu, pozn.) a všetky ostatné okolnosti prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 12 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur, t. j. spolu 384,08 eur, a za 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2022 (replika sťažovateľky) v sume jedenkrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume jedenkrát po 11,63 eur, t. j. spolu 205,13 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 117,84 eur, pretože právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu